

Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.
Рівненський державний гуманітарний університет

ДІЯЛЬНІСНА ПАРАДИГМА СУЧАСНОЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ

Рівне, 2023

УДК 37.016:78
Д50

*Рекомендовано до друку
кафедрою історії, теорії музики та методики музичного виховання
Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол від 10.10.2023 № 12)*

Рецензенти:

Гавлітіна Т. М., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки й освітніх інновацій Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;

Крижановська Т. І., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Д50 Діяльнісна парадигма сучасної музичної освіти : збірник матеріалів /
упоряд. О. О. Гумінська. Рівне : РОППО – РДГУ, 2023. 163 с.

У збірнику представлено наукові та методичні доробки вчителів музичного мистецтва Рівненщини за двадцять років роботи в науково-творчих групах Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти у співпраці з Рівненським державним гуманітарним університетом, що працювали під науковим керівництвом Оксани Гумінської.

Для науковців і практиків, учителів музичного мистецтва закладів загальної середньої та мистецької освіти, здобувачів вищої освіти.

УДК 37.016:78

© РОППО, 2023
© РДГУ, 2023
© Колектив авторів, 2023

ПЕРЕДМОВА

*Велика мета освіти – це не знання, а дії.
Герберт Спенсер*

Постійні зміни, що відбуваються в сучасному суспільстві, актуалізують завдання формування діяльнійшої особистості – людини з гнучким мисленням, яка проявляє свої можливості й здібності в діяльності та прагне бути носієм культури нації, готової до саморозвитку, позитивного впливу на духовність суспільства.

Створення умов активного засвоєння інформації, різноманітних діяльнійших форм навчання, творчої співпраці забезпечує сучасному здобувачеві освіти повноцінний розвиток, самовдосконалення та самовиховання, успішну адаптацію до мінливих умов праці й життя, соціальну реалізацію особистості.

Діяльнійша парадигма музичної освіти стала орієнтиром наукових, методичних та творчих пошуків учителів музичного мистецтва Рівненщини, здобувачів вищої освіти спеціальності 014 «Середня освіта (Музичне мистецтво)». На базі Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти і Рівненського державного гуманітарного університету із 2003 року працювали науково-дослідна лабораторія та науково-дослідний колектив, працює школа-лабораторія та студія колективного музикування. Учителі музичного мистецтва проводять семінари, відкриті уроки, майстер-класи, практикуми, методичні подіуми і мости, вебінари, конференції, здійснюють підготовку програм, випускають хрестоматії, методичні посібники, статті, збірники наукових та методичних матеріалів. Означені форми роботи забезпечують включення актуальної проблематики (формування діяльнійшої особистості) до науково-пошукової та практично-методичної діяльності вчителя музичного мистецтва; опрацювання музично-педагогічних інновацій; розповсюдження наукових ідей та передового музично-педагогічного досвіду тощо.

Двадцятилітній досвід роботи було покладено в основу збірника «Діяльнійша парадигма сучасної музичної освіти», до якого увійшли наукові та методичні статті, практичні розробки (конспекти уроків, наукові, дидактичні та методичні моделі, схеми, пісні й поспівки, музичні ігри) учителів музичного мистецтва, викладачів та магістрантів О. Гумінської, М. Бружинської, С. Галабурди, С. Гемберг, С. Дубенюк, І. Кісільчук, В. Костюк, Т. Крижановської, О. Марчак, С. Марченко, О. Моторної, Н. Нагорної, С. Оліфірук, І. Опанасець, А. Панчак, І. Патутіної, Т. Прокопович, О. Тарківська-Нагиналюк, А. Ткачук, Л. Тивончук, Л. Туровської, Р. Фурман, Г. Яцків.

Посібник покликаний допомогти музикантам-педагогам, здобувачам загальної середньої та вищої освіти у розкритті діяльнійших і комунікативних можливостей музично-виконавської та музично-творчої діяльності.

ДІЯЛЬНІСНА ПАРАДИГМА В ЗАГАЛЬНІЙ МУЗИЧНІЙ ОСВІТІ

*Активність – важлива умова досягнення цілі в освіті,
а тому її можна вважати основоположною категорією дидактики.*

Іван Зязюн

Життєвий шлях людини, як і будь-яка інша дорога, має свій напрямок, бажаний орієнтир, що визначає потреби, ідеали, інтереси, смаки особистості, а також її активність. Такі орієнтири людина ставить собі в усіх напрямках життєдіяльності: сімейному, професійному, дозвіллевому, у власному самовдосконаленні. Від цього залежить те, наскільки активною буде сама особистість, які цілі перед собою ставитиме, які компетентності розвиватиме та які засоби використовуватиме. Саме від цього, зрештою, залежатиме, наскільки успішною і щасливою вона буде себе відчувати.

В освітньому процесі останніх років такий концептуальний орієнтир отримав назву парадигми. Парадигмою в загальній методології науки називають модель наукової діяльності як сукупність теоретичних стандартів, методологічних норм, ціннісних критеріїв. Відповідно парадигма в педагогіці трактується як усталений взірець, що став еталоном, зразком у вирішенні освітніх та дослідницьких завдань [1].

Американський історик і філософ науки Томас Семюель Кун у книзі «Структура наукових революцій» (1962) увів термін «зміна парадигми», який став англійською ідіомою. Учений стверджує, що в часи кризи (революції) в науці вчені приходять до заперечення усталеної системи мислення – парадигми. Ті з них, хто володіє винятковою здатністю розпізнавати потенціал нової теорії, стануть першими, чий переваги радше зміняться на користь складнішої парадигми. Із часом, якщо складна парадигма зміцниться та уніфікується, вона замінить стару парадигму, тобто відбудеться зміна парадигми. «А для вченого результати наукового дослідження значущі вже принаймні через те, що вони розширюють галузь і підвищують точність у застосуванні парадигми» [4].

Британський філософ, письменник і педагог Стівен Едельстон Тулмін парадигмою називає «сукупність загальних переконань і домовленостей між вченими щодо того, як проблеми слід розуміти та вирішувати» [11].

Парадигму називають «найперспективнішим універсальним конструктом філософської науки, що повною мірою характеризує як історико-культурне підґрунтя будь-яких серйозних теоретичних пошуків, так і нормативно-світоглядний та соціально-психологічний контексти організації конкретної науково-дослідної роботи [10].

Педагогічна парадигма, на думку М. Романенка та І. Соколової, є концептуальною ідеєю освітнього процесу, що містить у собі вихідні філософські засади, педагогічну теорію та її інструменталізацію у вигляді конкретних методик чи форм організації освіти [7, с. 20; 6, с. 57]. На

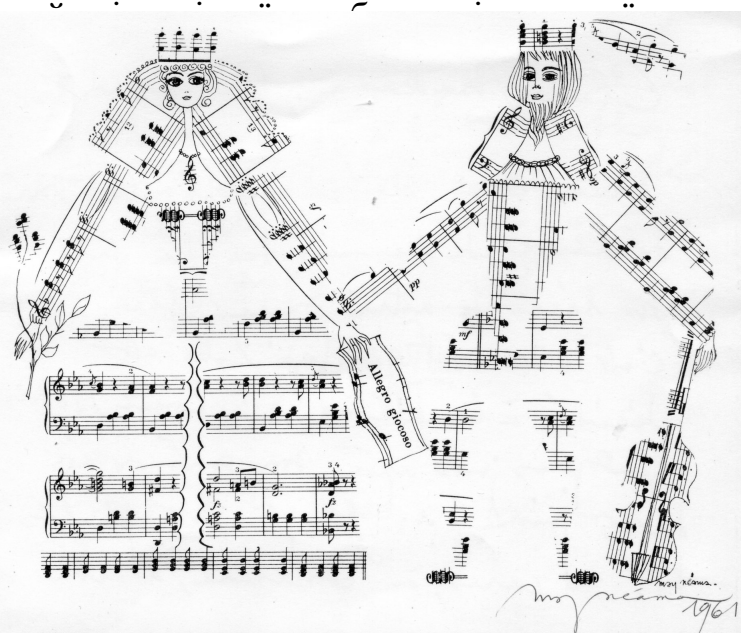
визначення педагогічних парадигм впливають різні філософські, соціальні та освітні чинники. У сучасній педагогічній науці досліджуються та впроваджуються гуманістична, раціоналістична, знаннева, компетентнісна парадигми.

Діяльнісна парадигма, на нашу думку, є пріоритетною в сучасній освіті, адже розширення інформаційного простору ставить людину в умови вибору не лише інформації, а й способу дії з нею, вибору у величезному розмаїтті стратегій власного життєвого шляху. Особистість своєю діяльністю створює структурні системи гуманності, добра і краси як для себе, так і для оточуючих, закладаючи тим самим підвалини майбутнього світу та можливості вирішення глобальних проблем, що постають перед людством. В активній діяльності розвивається психіка людини, формуються її здібності й особистісні якості. У зв'язку з цим від освіти суспільство чекає формування не тільки високоосвіченої, працювати, адаптуєтесь

самореалізувати до внутрішніх та

Про роль м педагогічний по та об'єктивними саморозвиток її для її самоакт творчого зроста

Водночас у між високим ви його використа виховання учні слуханням музи роботи, що ніяк мистецтві.

а педагогіка: б'єктивними зумовлюючи кний простір бистісного і

суперечності ефективним у музичному обмежуючись ож формами особистості в

Зважаючи на це, діяльнісна парадигма, її принципи, цілі, технології, методи в умовах музичної освіти несуть у собі місію формування діяльнісної особистості, що бере активну участь в освітній діяльності та здатна реалізувати себе у мистецтві та творчості.

Основою означеної вище парадигми є **ідея формування діяльнісної особистості** в процесі музичної освіти, що базується на розвитку її образного мислення, прагнення й потреби до самопізнання (своїх емоцій, почуттів, смаків, ідеалів, цінностей), саморозвитку, самовираження через голос (спів), тіло (музично-ритмічні рухи), музичний інструмент (музикування), зрештою – через творчість.

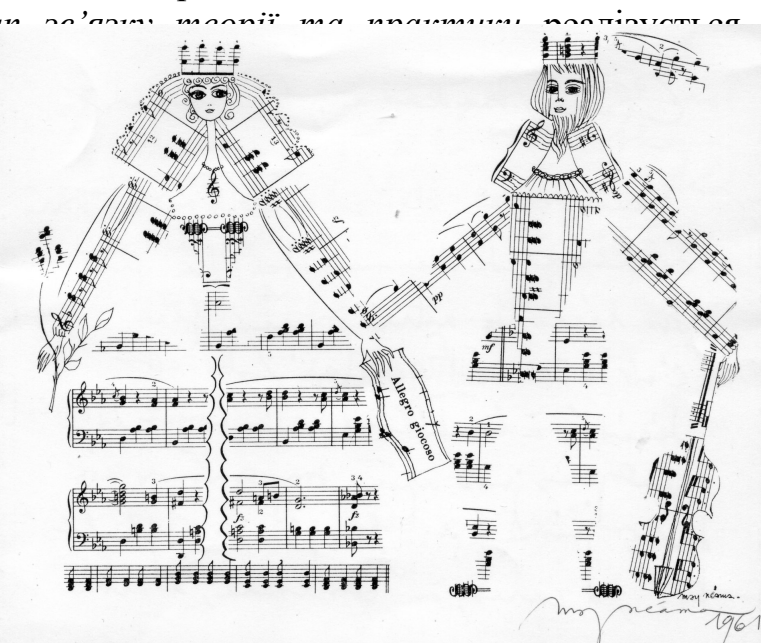
Методологічними засадами діяльнісної парадигми в музичній освіті є такі принципи: принцип формування особистості через діяльність; принцип інтересу, захопленості; принцип активності; принцип зв'язку теорії та практики; принцип зв'язку навчання із життям; принцип проблематизації змісту освіти.

Принцип формування особистості через діяльність реалізує функції освіти: в діяльності розвиваються сутнісні сили і здібності людини, що дозволяють їй обирати оптимальні стратегії життєвого шляху. Музично-пізнавальна, музично-виконавська, музично-творча, слухацька діяльності є основою пізнання музики, мистецтва, виявлення ініціативи, відповідальності, самовираження, самореалізації, саморозвитку.

Принцип інтересу, захопленості полягає в мотивації до дій, стимулюванні до засвоєння змісту предмета, створення захоплюючої творчої атмосфери співпраці й співпереживання на уроці музичного мистецтва.

Принцип активності виражає загальну вимогу до організації освітнього процесу, успіх якого забезпечується в ході активної діяльності учнів. За цих умов учитель музичного мистецтва має забезпечити активізацію уваги, мислення (аналіз, синтез, інтерпретацію), інтеграцію попереднього досвіду і нової інформації, співпрацю.

Принцип розвитку творчості та критичного роздуму полягає в тому, що завдяки музично-виконавським засобам змісту музики, образності, структури, в нотного письма. Для прикладу, набувають мистецтва, а згодом виступають на сцені, оскільки вони сприймають музику, а не тільки її нотний запис. Отож ефект практичної діяльності. Завдяки цьому учні «повноцінно» вивчають музику як засіб вираження емоцій та почуттів.

завдяки музично-виконавським засобам змісту музики, образності, структури, в нотного письма. Для прикладу, набувають мистецтва, а згодом виступають на сцені, оскільки вони сприймають музику, а не тільки її нотний запис. Отож ефект практичної діяльності. Завдяки цьому учні «повноцінно» вивчають музику як засіб вираження емоцій та почуттів.

Принцип розвитку творчості та критичного роздуму полягає в тому, що завдяки музично-виконавським засобам змісту музики, образності, структури, в нотного письма. Для прикладу, набувають мистецтва, а згодом виступають на сцені, оскільки вони сприймають музику, а не тільки її нотний запис. Отож ефект практичної діяльності. Завдяки цьому учні «повноцінно» вивчають музику як засіб вираження емоцій та почуттів.

Принцип розвитку творчості та критичного роздуму полягає в тому, що завдяки музично-виконавським засобам змісту музики, образності, структури, в нотного письма. Для прикладу, набувають мистецтва, а згодом виступають на сцені, оскільки вони сприймають музику, а не тільки її нотний запис. Отож ефект практичної діяльності. Завдяки цьому учні «повноцінно» вивчають музику як засіб вираження емоцій та почуттів.

Принцип проблематизації змісту освіти полягає в організації проблемної ситуації (протиріччя, подив), пошукової, творчої діяльності, що забезпечує зміщення акценту з інформування учня на висловлення власних думок, ідей, самостійний пошук інформації, самооволодіння знаннями й уміннями в процесі навчання; створення власного ритму, мелодії, варіанта супроводу, пластичного образу, творчого проєкту тощо.

Діяльнісна парадигма освіти як освітня модель є джерелом концептуальних ідей щодо забезпечення цілісного впливу змісту музичної освіти на: *емоційно-ціннісну сферу* – збагачення емоцій, почуттів, виховання в учнів ціннісного ставлення до дійсності та творів мистецтва, здатності до художньої самореалізації та потреби в мистецькій самоосвіті; *інтелектуальну сферу* – набуття учнями системи знань і уявлень про музичне мистецтво, його значення в житті людини та суспільства, ознайомлення з вітчизняною і

світовою музичною культурою, вміння аналізувати її окремі елементи, явища, синтезувати поняття, висловлювати власні думки; *діяльнісну сферу* – збагачення досвіду практичної музичної діяльності, розвиток музичних та творчих здібностей, мистецьких умінь, навичок спілкування з питань мистецтва, самовираження через мистецтво.

Основними поняттями діяльнісної парадигми в умовах музичної освіти є поняття: про *діяльність* як міру активності людини в будь-якому процесі, зокрема й у навчанні; як систему взаємопов'язаних дій, що здійснюється в процесі сприймання, осмислення, запам'ятовування, оволодіння знаннями та способами діяльності; про *музичну діяльність* – активність, що спрямована на різні форми взаємодії з музикою (спів, рухи, гра на музичних інструментах, теоретичне вивчення, творчість, слухання).

Діяльнісна особистість в контексті музичної освіти – це індивід, який образно мислить, прагне до самореалізації, має потребу в самопізнанні (своїх емоцій, почуттів, смаків, ідеалів, цінностей), саморозвитку, самовираженні через голос (спів), тіло (музично-ритмічні рухи), музичний інструмент (музикування), творчість.

Діяльнісний стан учня – така пізнавальна активність, за якої він проявляє свою особистість відповідно до змісту, характеру діяльності, намагається мобілізувати морально-вольові зусилля на досягнення навчальних цілей.

Активізація навчання – організація таких дій учнів, що спрямовані на осмислення й вирішення конкретних навчальних проблем.

Діяльнісна характеристика знання – виокремлення зв'язків між знаннями, що засвоюються учнями, і методами організації їхнього засвоєння (*факт* – діяльність описання, творче представлення; *поняття* – діяльність класифікації, узагальнення, систематизації, репродуктивна та продуктивна діяльність; *теорія, закон* – діяльність описання, пояснення, передбачення, застосування на практиці).

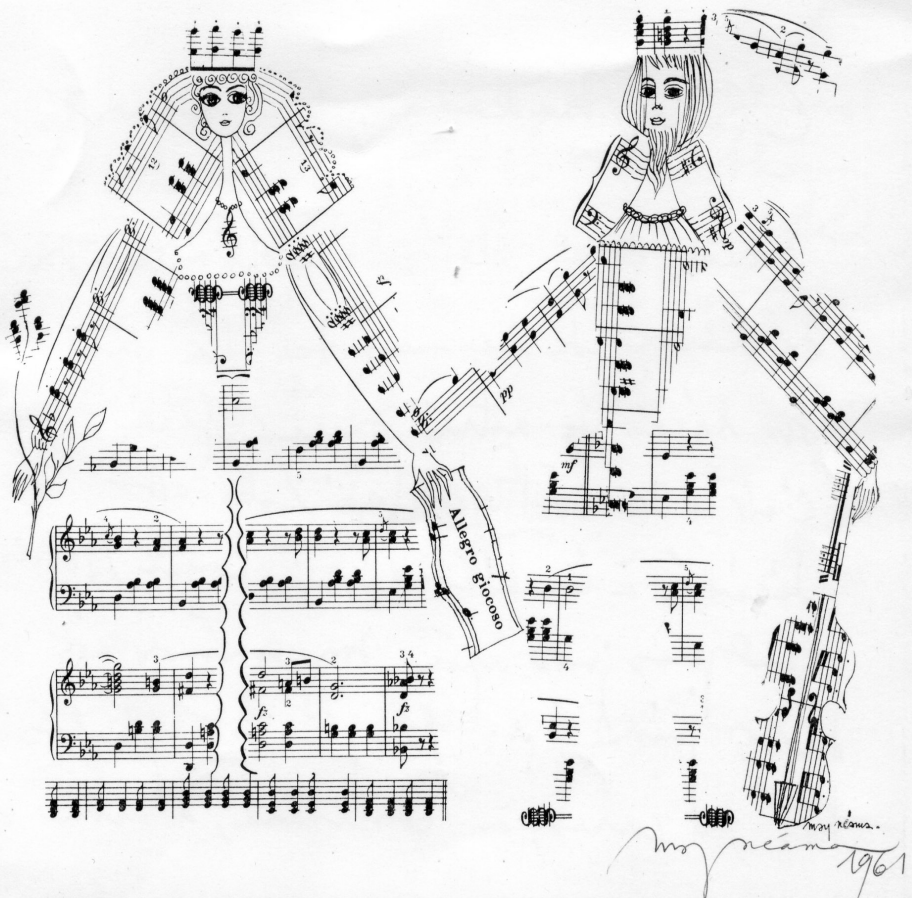
Діяльнісна парадигма передбачає нову модель організації діяльності учнів на уроках музичного мистецтва в закладах загальної середньої освіти, за якої навчальний матеріал стає предметом активних розумових та практичних дій кожного учня. Така діяльність вбирає у свою сферу різні органи людського організму (слух, зір, м'язи), різноманітні сторони особистості (емоційно-вольову, інтелектуальну, діяльнісну), психічні процеси (сприйняття, відчуття, увагу, уяву, пам'ять, мислення, мовлення), спрямованість особистості (потреби, інтереси, переконання, світогляд), здібності, характер.

Ефективне формування діяльнісної особистості в процесі музичної освіти передбачає застосування комплексу видів музичної діяльності, методів моделювання художньо-творчого процесу та діалогу (спільне обдумування й фіксацію головного), принципу наочності (спільного створення вчителем та учнями схем-образів термінів, понять), проблемного навчання (активного пошуку нових знань), інтерактивних методів, диференційованих завдань. Передбачається створення дитиною атмосфери «самовідкриття істини», тобто таких умов, в яких учень міг би осмислено експериментувати, дозволив би прослідкувати виникнення самого знання, проникнути в сутність музичних

явищ, подій, фактів, міг би знайти в них взаємодію загального та часткового (життя і музики, образу та засобів утілення тощо).

Діяльнісна парадигма орієнтує вчителя музичного мистецтва на використання передусім усього різноманіття *музичної діяльності*. Через музичну діяльність учень накопичує знання про музичне мистецтво, розвиває та вдосконалює свої музичні й виконавські здібності та навички, виробляє критерії естетичної оцінки. Сучасний урок містить такі види музичної діяльності: *слухання музики*, завдяки якому реалізується особистісне художньо-естетичне сприймання музики українських і зарубіжних композиторів у широкому діапазоні її видів, жанрів і форм (хорової, симфонічної, вокальної, інструментальної, вокально-інструментальної тощо),

інтерпретації творів; вокальні композиції; вокальні «прожиті» природні відгуки; твори, комунікаційна гра на робочих можливостях «музичної радистки» твору, власні вокальні народні засвоєні діяльні

рослуханих налюються одними і ують себе у ластичного уття ритму, емоційного ти музичні соціально-і для дітей; ності учнів, тенім, дає рити у свої сить учням музичного зації пісні, співування, зування в музики як тичні види

Діяльнісне засвоєння музичного мистецтва забезпечується сприйманням, аналізом, інтерпретацією, виконанням музичних творів та творчою діяльністю. Психолог А. Леонт'єв у зв'язку з цим зауважував, що «засвоєння знань – не те, що просто запам'яталося, а те, що трансформувалося в уміння практично діяти, виконувати різні завдання, передбачені навчальною програмою». Зі свого боку В. Сорока-Росинський висунув гасло: «Будь-яке знання перетворювати на діяння».

Особливе місце у формуванні діяльнісної особистості на уроках музичного мистецтва відіграють активні форми та методи навчання.

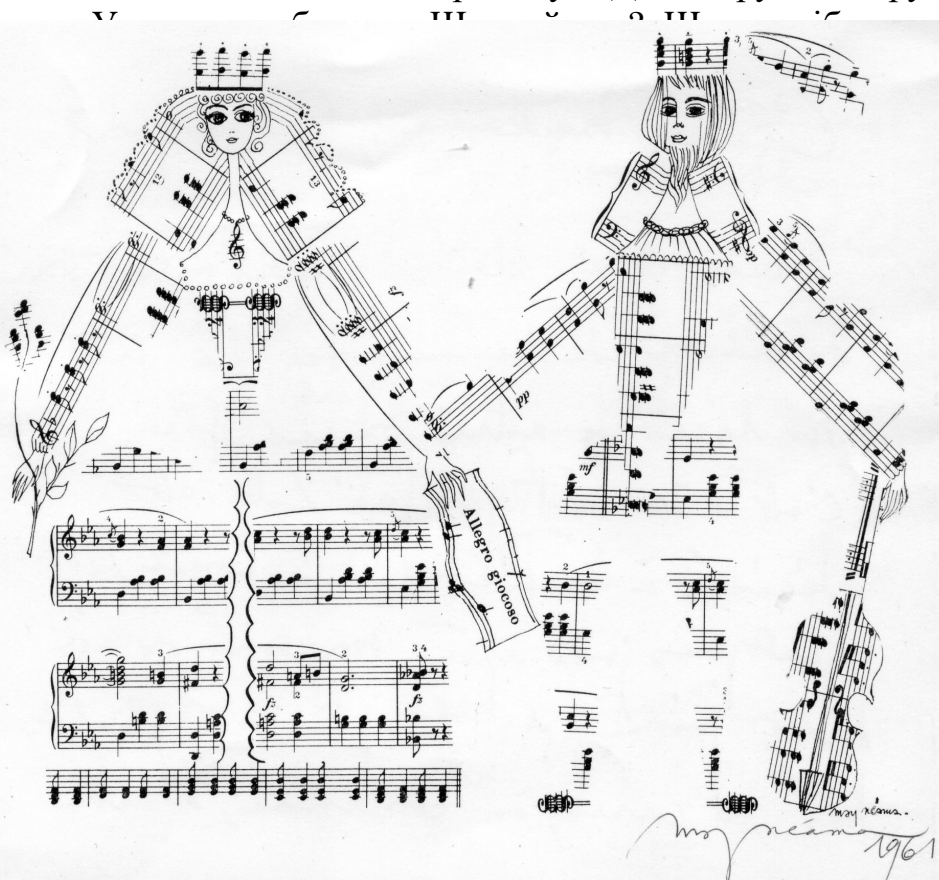
Метод моделювання художньо-творчого процесу спрямований на активне, діяльнісне засвоєння творів мистецтва, в процесі якого учні проходять шлях народження музики, відтворення її ніби «зсередини» і проживання цього моменту. За цих обставин вони виконують роль

композитора-творця, відповідають на ті ж запитання, над якими «мучиться» композитор-творець: про що я хочу сказати своєю музикою, чому це так важливо для мене, чим це може бути цікаво для інших? Подібні запитання – основа моделювання творчого процесу, можливість зазирнути «в себе», побачити себе з позиції іншої людини, зрозуміти сенс власної діяльності.

Такий діяльнісний метод цінний тим, що може бути застосований в будь-якій сфері художньої діяльності дітей. Ситуація входження в музичний образ може бути вокальною, поетичною, пластичною, інструментальною, образотворчою тощо. Метод моделювання художньо-творчого процесу практично виключає заучування: учням відомо, що саме потрібно виразити, тому зникає вимога «виконувати вправу виразно».

Наведемо приклади застосування методу до опрацювання «Гопака» Я. Степового. Учитель нічого не пропонує. Діти беруть інструменти, щоб

грати
гопак
ньому
інстру
розум
з'ясо
різні
відчу
Лише
конкр
(обир
для о
склад
звучо
сольн
Д
якого
самос
особи
форм

б вийшов
голове в
анням на
ючинають
гою рухів;
ні, а отже,
це радісне
Степовий.
сть дітей,
изначають
формулу
будження,
амічну та
включають
ОПОМОГОЮ
навчався
іва віра в
цей спосіб

Проблемне навчання – дієвий спосіб активізації навчально-пізнавальної діяльності, що передбачає використання вчителем послідовних, цілеспрямованих завдань, виконуючи які учні активно засвоюють нові знання. Серед компонентів такого навчання – проблемні запитання і завдання, проблемна ситуація, аналіз та формулювання проблеми, висунення гіпотези, перевірка найважливіших гіпотез, що мають різні варіанти поєднання.

Проблемний метод можна застосувати до різноманітних варіантів *інтерпретації музичного твору* у формі вільного висловлення думок, пошуків можливих варіантів виконання окремих куплетів і твору загалом (динамічний розвиток, визначення кульмінації окремих фраз і куплета загалом, нюансування); драматичної інтерпретації (варіанти виконання фраз та куплетів у певному характері та з певним настроєм); рухової інтерпретації

У тому ж 9 розділі Концепції «Нова українська школа» зазначено, що «освітній простір Нової української школи не обмежуватиметься будівлею школи» [7, с. 29] а тому запросимо учнів за межі шкільного приміщення: приємно, а головне - корисно у гарну погоду малювати з натури на шкільному подвір'ї, у парку, сквері чи площі; водити хороводи чи «кривий танок» у шкільному саду.

Новою українською школою вітається також співпраця з позашкільними закладами освіти, у рамках якої можна організувати мистецькі проекти, спільні вистави тощо. На уроках мистецтва учні можуть ознайомитися з музичними інструментами чи послухати концерт силами учнів школи мистецтва та викладачів, стати гостями «музичної вітальні» у себе в класі за участю гостей – вихованців школи мистецтв; а у позаурочний час - взяти участь у майстер-класі і, наприклад, навчитися працювати з глиною на базі художньої школи, випробувати себе у хореографічній залі у палаці дитячої творчості.

У багатьох містах України заклади загальної середньої освіти укладають угоди про творчу співпрацю з філармоніями, музеями, театрами. Кому ж не захочеться послухати справжній орган у місцевому костелі чи органному залі? Учням до снаги музейні уроки, навчальні екскурсії, квести і просто зустрічі з митцями, що є цікавими формами пізнання мистецтва, а отже, вивчати мистецтво можна не обмежуючись рамками класу.

Стереотип 2. Уроки мистецтва проводить тільки вчитель мистецтва.

Якщо урок мистецтва передбачає взаємодію музею, музичної, художньої школи, танцювальної студії тощо, то навіть бажано, щоб вчитель проводив його не одноосібно, а у парі з працівником того закладу, де відбувається урок (наприклад, з працівником музею, з викладачем музичної школи, керівником гуртка тощо). Тоді учні матимуть змогу не тільки пізнати щось нове, але й поспілкуватися з іншими фахівцями у сфері мистецтва, задати запитання та почути різні думки з приводу того, що їх зацікавило.

Одним із ключових позицій Концепції «Нова українська школа» є педагогіка партнерства. Відповідно до якої, учні, батьки і вчителі об'єднані спільними цілями та прагненнями, є зацікавленими односторонніми, та *рівноправними* учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат [7, с. 14]. Тому, попередньо отримавши їхню згоду, можна залучати батьків до участі в освітньому процесі. І якщо пропозиція відшукати цікавий матеріал чи наочність може видаватися звичною, то пропозиція бути помічниками на уроці може сподобатися і батькам і учням. Дітям дуже подобається бачити власних батьків у ролі вчителів (що практикується у окремих закладах на день Вчителя чи у інші визначені дні). Такий досвід цікавий як для вчителів, так і для батьків, що можуть переоцінити своє ставлення до вчительської праці, коли на собі відчують весь процес підготовки та проведення уроку. Повага до роботи вчителя однозначно зростає [9, с. 110].

Музичне вітання «Добрий день! Вітаю Вас! Рада бачити Ваш дружній клас!»
2. Оголошення теми «Ритми й кольори Америки» на основі кейка. Ігрова ситуація з кейком як мотивація до вивчення теми. Актуалізація знань про музику, музичне життя Америки.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

3. Бесіда про багатонародність Америки, музичні традиції афро-американців, кек-уок.
4. Розповідь про захоплення Дебюссі афро-африканською музикою, «Дитячий куточок». Слухання музики К. Дебюссі «Ляльковий кек-уок» з імітацією гри на фортепіано.
5. Розповідь про голівуга (книжка, лялька), сучасних ляльок. Створення танцювальної композиції «Голівог'с кек-уок» з танцювальними рухами та музикуванням.
6. Ознайомлення з ритмами (синкопа, пунктирний ритм), малювання, масаж, речитація ритмів.
7. Розспівування на звукоряді з використанням різних ритмів.
8. Розучування пісні «Дитячий джаз» І.Хрисаніді.
9. Перегляд виступу дитячого хору.
10. Вікторина-перегляд мультфільмів та підспівування.

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

11. Підсумки за «складеним кейком-тортом». Рефлексія (на прикрасах кейка-торта).
12. Оцінювання з чек-листами.
13. Оголошення домашнього завдання (виготовлення банджо).

Оксана Гумінська

ОПОРНА СХЕМА ДО УРОКУ

Маргарита Бружинська, Оксана Гумінська,
Серафима Оліфірук, Ірина Патутіна,
Лариса Тивончук

ВИВЧЕННЯ ПІСЕНЬ НАРОДІВ СВІТУ. МУЗИКУВАННЯ НА УКУЛЕЛЕ

ТАРАНТЕЛА «НЕАПОЛІТАНО»

Італійська народна пісня

Український текст О. Гумінської

Весело, рухливо

У Не - а - по - лі на пло - щі та - ран - те - ла за - зву - чить. Всіх по - кли - че тан - цю -

ва - ти і ра - ді - ти ра - зом вмить. У Не - //вмить. Всіх за - про - шу - єм до тан - цю, ну - мо - ну - мо, ве - се -

ліш! Не - хай му - зи - ка лу - на - є все рит - міч - ні - ше й гуч - ніш! Всіх за - //ніш!

У Неаполі на площі тарантела зазвучить, |
Всіх покличе танцювати і радіти разом вмить. | Двічі
Всіх запрошуєм до танцю, нумо-нумо, веселіш! |
Нехай музика лунає все ритмічніше й гучніш! | Двічі

Методичний коментар. Італійський народний танець тарантела «Неаполітано» може бути використаний на уроках мистецтва з тем «Подорожі країнами і континентами» (4 клас, Л. Масол), «Танцювальні ритми» (6 клас, Л. Кондратова).

Мелодію цього твору учні можуть заграти на звуковисотних елементарних інструментах – металофонах, ксилофонах, бумвокерсах, дзвонах та ін. Тому у нотному тексті деякі фрази викладені в октаву. Так кожен учень зможе обрати собі варіант, що відповідає діапазону його інструменту.

Водночас можна й заспівати мелодію. Для цього ми вигадали текст, у якому звучить назва танцю, передається дух запальної танцюючої юрби Неаполя.

Вивчена мелодія може супроводжуватися танцювальними рухами, звучними жестами, елементарним супроводом на кастаньєтах і тамбуринах (бубнах).

Ми пропонуємо вивчити мелодію та гармонічний супровід на укулеле.

Я ЄСТЕМ МУЗИКА

Лемківська народна пісня

Весело, грайливо

1. Я є-тем му-зи - ка, по-ход-жу із лем-ків зем - лі. І ми всі му-зи - ки,

по-хо-ди-мо теж. А я вмі-ю гра-ти, і ми вмі-єм гра-ти, а я вмі-ю на ду-доч-ку,

і ми вмі-єм на ду-доч-ку. Ду - ду - ду - ду - ду - ду - ду - ду, ду - ду - ду - ду - ду - ду - ду.

Ду - ду - ду - ду - ду - ду - ду - ду, ду - ду - ду - ду - ду.

1. Я єстем музика, походжу із лемків землі.
І ми всі музики, походимо теж.
А я вмію грати, і ми вмієм грати,
А я вмію на дудочку, і ми вмієм на дудочку.
Ду-ду-ду-ду, ду-ду-ду-ду, ду-ду-ду-ду, ду-ду-ду.
Ду-ду-ду-ду, ду-ду-ду-ду, ду-ду-ду-ду-ду.

2. Я єстем музика, походжу із лемків землі.
І ми всі музики, походимо теж.
Я вмію грати, і ми вмієм грати,
А я вмію на скрипочку, і ми вмієм на скрипочку.
Скрипу-скрипу, скрипу-скрипу, скрипу-скрипу, скрипу-скрип.
Скрипу-скрипу, скрипу-скрипу, скрипу-скрипу, скрип.

3. Я єстем музика, походжу із лемків землі.
І ми всі музики, походимо теж.
Я вмію грати, і ми вмієм грати,
Я вмію на фортекляпі, ми вмієм на фортекляпі.
Фортекляп, фортекляп, фортекляп, фортекляп,
Фортекляп, фортекляп, форте, фортекляп!

Для закінчення

Ду-ду-ду-ду, ду-ду-ду-ду, ду-ду-ду-ду, ду-ду-ду.
Скрипу-скрипу, скрипу-скрипу, скрипу-скрипу, скрип.
Фортекляп, фортекляп, фортекляп, фортекляп,
Фортекляп, фортекляп, форте, фортекляп!

Про авторів:

Гумінська Оксана Олексіївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Рівненського державного гуманітарного університету, науковий керівник лабораторії, науково-дослідного колективу, школи-лабораторії.

Бружинська Маргарита Михайлівна, вчитель музичного мистецтва Рівненської гімназії № 17 Рівненської міської ради

Галабурда Софія Володимирівна, вчитель музичного мистецтва Рівненського ліцею №6 Рівненської міської ради

Гемберг Світлана Леонідівна, вчитель музичного мистецтва Рівненського ліцею №1 Рівненської міської ради

Дубенюк Світлана Миколаївна, вчитель музичного мистецтва Рівненської гімназії №10 Рівненської міської ради

Кісільчук Ірина Миколаївна, вчитель музичного мистецтва Рівненської гімназії №16 Рівненської міської ради

Костюк Вікторія Валентинівна, вчитель музичного мистецтва Рівненського ліцею №15 Рівненської міської ради

Крижановська Тетяна Ігорівна, доцент, кандидат педагогічних наук, зав. кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Марчак Оксана Вікторівна, вчитель музичного мистецтва Рівненського ліцею №27 Рівненської міської ради

Марченко Світлана Олександрівна, вчитель музичного мистецтва Рівненського ліцею №18 Рівненської міської ради

Моторна Оксана Степанівна, заступник директора з виховної роботи, вчитель музичного мистецтва Квасилівського ліцею Рівненської міської ради.

Нагорна Наталія Іванівна, вчитель музичного мистецтва Рівненського ліцею №27 Рівненської міської ради

Оліфірук Серафима Іванівна, музичний керівник Великожитинського ЗДО «Колосок» Рівненської області

Опанасець Інна Станіславівна, вчитель музичного мистецтва Рівненського ліцею «Гармонія».

Панчак Анна Юріївна, вчитель музичного мистецтва Рівненського ліцею №11 Рівненської міської ради

Патуніна Ірина Миколаївна, вчитель музичного мистецтва Рівненської гімназії № 24 Рівненської міської ради

Прокопович Тетяна Юріївна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Тарківська-Нагиналюк Олена Дмитрівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання КОГПА ім. Тараса Шевченка

Ткачук Анна Юріївна, магістрантка спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) Інституту мистецтв РДГУ

Тивончук Лариса Ростиславівна, вчитель музичного мистецтва Рівненського ліцею «Колегіум».

Туровська Лідія Іванівна, вчитель музичного мистецтва Рівненського ліцею «Український»

Фурман Руслана Павлівна, вчитель музичного мистецтва Рівненського ліцею № 23 Рівненської міської ради

Яцків Галина Володимирівна, вчитель музичного мистецтва Лапаївського ліцею ім. Героя України Г.Кірпи Пустомитівського району Львівської області

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	33
<i>Оксана Гумінська. ДІЯЛЬНІСНА ПАРАДИГМА В ЗАГАЛЬНІЙ МУЗИЧНІЙ ОСВІТІ</i>	4
<i>Оксана Моторна. СТЕРЕОТИПИ В ЗАГАЛЬНІЙ МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ: ШЛЯХИ ТРАНСФОРМАЦІЙ</i>	17
<i>Тетяна Прокопович. ВИВЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ КОМПОЗИТОРІВ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ЗЗСО</i>	27
<i>Тетяна Крижановська. РОЗВИТОК МИСТЕЦЬКО-СТИЛЬОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ В КУРСІ «МЕТОДИКА МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ»</i>	38
<i>Інна Опанасець. ВИКОРИСТАННЯ ОПОРНОЇ СХЕМИ НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА</i>	40
<i>Вікторія Костюк. ІНСЦЕНІЗАЦІЯ ТА ТЕАТРАЛІЗАЦІЯ ТВОРІВ ДЛЯ СЛУХАННЯ НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В 5-7 КЛАСАХ</i>	43
<i>Лідія Туровська. ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД ДО СПРИЙМАННЯ МУЗИЧНИХ ТВОРІВ</i>	45
<i>Оксана Марчак. ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА</i>	48
<i>Анна Панчак. САМОВИРАЖЕННЯ УЧНІВ ЧЕРЕЗ ГОЛОС НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА</i>	52
<i>Олена Тарківська-Нагиналюк. МЕТОДИКА РОЗУЧУВАННЯ ТВОРУ НА ЗАНЯТТІ ХОРУ</i>	54
<i>Світлана Марченко. ОЦІНЮВАННЯ ВИКОНАННЯ УЧНЯМИ ПІСНІ</i>	57
<i>Анна Ткачук. МОДЕЛЬ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ</i> ...	58
КОНСПЕКТИ	60
<i>Наталія Нагорна. ОРІЄНТОВНИЙ КОНСПЕКТ УРОКУ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДЛЯ 3 КЛАСУ</i>	60
<i>Оксана Гумінська. ОРІЄНТОВНИЙ КОНСПЕКТ УРОКУ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДЛЯ 5 КЛАСУ. Тема: Мистецтво через об'єктив камери</i>	64
<i>Оксана Гумінська. ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА УРОКУ</i>	74
<i>Світлана Марченко. ОРІЄНТОВНИЙ КОНСПЕКТ УРОКУ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДЛЯ 7 КЛАСУ. Тема: Досконалість плюс почуття – дорівнює краса</i>	78
<i>Світлана Дубенюк. ОРІЄНТОВНИЙ КОНСПЕКТ УРОКУ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДЛЯ 5 КЛАСУ. Тема: Вокальна музика – ровесниця мови</i>	85
<i>Світлана Гемберг. ОРІЄНТОВНИЙ КОНСПЕКТ УРОКУ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДЛЯ 6 КЛАСУ. Тема уроку: Рідний край і національні почуття</i>	92

<i>Лідія Туровська. ОРІЄНТОВНИЙ КОНСПЕКТ УРОКУ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДЛЯ 6 КЛАСУ</i> Тема: Шопен – поет фортепіано	96
<i>Софія Галабурда. ОРІЄНТОВНИЙ КОНСПЕКТ УРОКУ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДЛЯ 7 КЛАСУ.</i> Тема: Корифеї світової музики. Сонячний Моцарт	104
<i>Руслана Фурман. ОРІЄНТОВНИЙ КОНСПЕКТ УРОКУ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДЛЯ 7 КЛАСУ</i> Тема: Краса світової музики	110
<i>Галина Яцків. ОРІЄНТОВНИЙ КОНСПЕКТ УРОКУ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДЛЯ 7 КЛАСУ.</i> Тема: У народному стилі.	116
<i>Оксана Гумінська. ОРІЄНТОВНИЙ ПЛАН УРОКУ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДЛЯ 4 КЛАСУ.</i> Тема: Ритми й кольори Африки.	121
<i>Оксана Гумінська. ОПОРНА СХЕМА ДО УРОКУ</i>	122
<i>Оксана Гумінська. ОРІЄНТОВНИЙ ПЛАН УРОКУ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДЛЯ 4 КЛАСУ.</i> Тема: Ритми й кольори Америки	122
<i>Оксана Гумінська. ОПОРНА СХЕМА ДО УРОКУ</i>	123
<i>Оксана Гумінська. ОРІЄНТОВНИЙ ПЛАН УРОКУ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДЛЯ 5 КЛАСУ</i> Тема: Путівник по симфонічному оркестру	124
<i>Оксана Гумінська ОРІЄНТОВНИЙ ПЛАН УРОКУ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДЛЯ 5 КЛАСУ.</i> Тема: Ляльковий театр.	124
МЕТОДИЧНІ МОДЕЛІ	126
<i>Світлана Дубенюк. ВОКАЛЬНІ ІСТОРІЇ</i>	126
<i>Ірина Кісільчук. ПОСПІВКИ-ІГРИ ДЛЯ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З МУЗИЧНИМИ ІНСТРУМЕНТАМИ.</i>	128
<i>Ірина Кісільчук. МУЗИКУВАННЯ ПІД МУЗИКУ НА ОСНОВІ ВІРША</i>	131
<i>Маргарита Бружинська, Оксана Гумінська, Серафима Оліфірук, Ірина Патутіна, Лариса Тивончук ВИВЧЕННЯ ПІСЕНЬ НАРОДІВ СВІТУ. МУЗИКУВАННЯ НА УКУЛЕЛЕ</i>	133
<i>Оксана Гумінська КОЛОМИЙКИ</i>	140
<i>Ірина Кісільчук МУЗИЧНІ ІГРИ</i>	142
МУЗИЧНІ ВІТАННЯ ТА ПРОЩАННЯ	148
<i>Ірина Кісільчук. Музичні вітання</i>	148
<i>Лариса Тивончук. Музичні вітання</i>	151
<i>Оксана Гумінська. Музичне вітання</i>	154
ПІСЕННИЙ РЕПЕРТУАР	155
Я МУЗИКАНТ СТАРАННИЙ. Німецька народна пісня	155
Я Є МУЗИКА. Поліська народна пісня	158
Я Є СТЕМ МУЗИКА. Лемківська народна пісня	160
Про авторів	161